Nâng cao kỹ năng dạy học lý luận chính trị trong tình hình mới

TS LÝ THỊ MINH HẰNG
Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: hanglyminh73@gmail.com
Nhận ngày 21 tháng 2 năm 2022; chấp nhận đăng tháng 4 năm 2022.

Tóm tắt: *Nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị là một trong những giải pháp quan trọng để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới. Vì thế, giảng viên lý luận chính trị cần rèn luyện phẩm chất và bản lĩnh chính trị, nâng cao trình độ chuyên môn đồng thời phát triển các kỹ năng dạy học cơ bản: Kỹ năng chuẩn bị bài giảng, kỹ năng thực hiện bài giảng, kỹ năng đánh giá kết quả học tập lý luận chính trị. Các kỹ năng có mối quan hệ chặt chẽ với nhau trong tiến trình dạy học lý luận chính trị. Việc rèn luyện kỹ năng đòi hỏi sự quan tâm, ủng hộ của cơ sở đào tạo và quyết tâm cao độ của giảng viên.*
Từ khóa: *kỹ năng dạy học; dạy học lý luận chính trị; kỹ năng dạy học lý luận chính trị.*

Abstract: *Improving the quality of political theory teaching is one of the important solutions to protect the Party's ideological foundation in the new situation. Therefore, political theory lecturers need to practice their political qualities and steadfastness, improve their professional qualifications and develop basic teaching skills such as lecture preparation, lesson implementation, and abilities in assessing political theory learning outcomes. In the process of teaching political theory, these abilities are inextricably linked. The training of these skills requires attention and support from training institutions and lecturers' determination.*
Keywords: *teaching skills; teaching political theory; political theory teaching skills.*

Sự cần thiết phải nâng cao kỹ năng dạy học lý luận chính trị cho giảng viên trong tình hình mới

Nâng cao chất lượng giảng viên lý luận chính trị là nhiệm vụ trọng tâm trong công tác xây dựng Đảng hiện nay. Nghị quyết số 32-NQ/TW của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị đã khẳng định: "Đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, lấy người học làm trung tâm, người học tham gia tích cực vào quá trình đào tạo; giúp học viên tiếp tục tự học, bổ sung, mở rộng và nâng cao kiến thức, rèn luyện về phương pháp tư duy, khả năng vận dụng giải quyết tình huống thực tiễn; xây dựng đội ngũ giảng viên có chất lượng, có kiến thức chuyên sâu và kinh nghiệm hoạt động thực tiễn, có phương pháp giảng dạy phù hợp và tâm huyết với nghề"[1]. Trong Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá XII tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Đảng ta tiếp tục nhấn mạnh giáo dục lý luận chính trị là nhiệm vụ cơ bản trong tình hình mới: "Đổi mới căn bản nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại và gắn lý luận với thực tiễn"[2]. Thực chất, đổi mới giảng dạy lý luận chính trị là quá trình thay đổi từ nội dung đến phương pháp giảng dạy lý luận chính trị nhằm nâng cao chất lượng dạy và học nói chung và nâng cao kỹ năng dạy học các môn lý luận chính trị nói riêng, phù hợp với sự tiến bộ tri thức khoa học và hiện thực xã hội.

Hiện nay, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã và đang tác động sâu rộng đến mọi lĩnh vực của đời sống, đem lại nhiều thuận lợi cũng như thách thức mới đối với giáo dục và đào tạo. Sự phát triển của công nghệ thông tin khiến tri thức tăng ngày càng nhanh, kiến thức không còn là tài sản riêng của nhà trường. Thông qua các công cụ đa phương tiện, người học có thể cập nhật, khai thác kho tri thức chung của nhân loại. Việc tìm kiếm thông tin trở nên nhanh chóng giúp người học có khả năng giải quyết vấn đề

và xử lý nhiều thông tin cùng một lúc. Theo cách dạy truyền thống, giảng viên chỉ mang kiến thức đến cho người học sẽ không đáp ứng được yêu cầu của giáo dục cũng như nhu cầu học tập của người học. Ngày nay, giảng viên cần dạy cho người học cách tìm kiếm, chiếm lĩnh tri thức để đảm bảo cho việc tự học suốt đời. Thông qua sử dụng các phương pháp dạy học tích cực kết hợp với phương tiện dạy học hiện đại, giảng viên tiến hành dạy học hiệu quả theo các hình thức dạy học khác nhau. Đặc biệt, đại dịch Covid-19 đã và đang diễn biến phức tạp buộc người dạy phải chuyển đổi từ dạy học trực tiếp sang dạy học trực tuyến. Cho dù thực hiện theo hình thức nào, giảng dạy lý luận chính trị phải đảm bảo các yêu cầu sau: Kiên định về tính Đảng trong bài giảng; tính định hướng cho người học trong nghiên cứu nội dung bài giảng; vấn đề giảng dạy được hệ thống hoá, tập trung vào những cái mới, phối hợp hài hoà giữa những vấn đề lý luận với thực tiễn; những vấn đề mới do sự phát triển của khoa học công nghệ đặt ra cần được lý giải; thông qua trao đổi, phân tích, giải thích giúp người học dễ dàng tiếp cận nội dung, khơi gợi trách nhiệm của người học.

Để đáp ứng yêu cầu cơ bản trên, cơ sở đào tạo và giảng viên lý luận chính trị cần chủ động, tích cực đổi mới phương pháp dạy học, tăng cường ứng dụng và sử dụng thành thạo công nghệ thông tin nhằm nâng cao kỹ năng dạy học các môn lý luận chính trị trong tình hình mới.

Một số kỹ năng dạy học cần thiết của giảng viên lý luận chính trị hiện nay (Bổ sung nội dung để làm thế nào nâng cao kỹ năng đưa nội dung và truyền thụ kiến thức về bảo vệ nền tảng tư tưởng…)

Kỹ năng dạy học lý luận chính trị là khả năng tổ chức thực hiện các hoạt động dạy học các môn lý luận chính trị có hiệu quả của giảng viên trong điều kiện nhất định (giảng dạy trực tiếp hoặc giảng dạy trực tuyến), dựa trên sự lựa chọn nội dung, phương pháp, phương tiện phù hợp với mục tiêu dạy học lý luận chính trị trong thời gian quy định.

Việc tổ chức quá trình dạy học lý luận chính trị theo hình thức dạy học trực tiếp hay trực tuyến đều được tiến hành qua các khâu: Chuẩn bị bài giảng; thực hiện bài giảng; kiểm tra, đánh giá kết quả học tập. Ở từng khâu, đòi hỏi giảng viên phải có các kỹ năng tương ứng như sau: Kỹ năng chuẩn bị bài giảng lý luận chính trị; kỹ năng thực hiện bài giảng lý luận chính trị; kỹ năng đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị.

Thứ nhất, kỹ năng chuẩn bị bài giảng lý luận chính trị

Chuẩn bị bài giảng là một hình thức tổ chức lao động một cách khoa học nhằm thực hiện tốt quá trình lĩnh hội tri thức của người học, đòi hỏi giảng viên phải có tính tổ chức, tính kỷ luật, tính sư phạm và tính khoa học. Một bài giảng lý luận chính trị có tính sáng tạo, cuốn hút người học khi giảng viên chuẩn bị bài giảng chu đáo với kiến thức sâu rộng, yêu thích việc giảng dạy, tin tưởng vào sự đúng đắn, khoa học của những vấn đề mình trình bày với nghệ thuật sư phạm điêu luyện. Khi nhận nhiệm vụ giảng dạy, giảng viên cần tìm hiểu và nắm vững các thông tin về người học: Số lượng, trình độ chuyên môn, trình độ học vấn, nghề nghiệp, kinh nghiệm sống,… nhằm xác định mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học phù hợp và đảm bảo thời gian theo quy định.

Giảng viên phải chuẩn bị hệ thống học liệu đa dạng và phong phú bao gồm tài liệu bắt buộc (giáo trình, bài giảng điện tử,…), tài liệu tham khảo (các tác phẩm kinh điển của C.Mác, Ph.Ăngghen, V.Lênin và Hồ Chí Minh, các Văn kiện, Nghị quyết Đại hội, báo, tạp chí chuyên ngành,… liên quan đến nội dung bài giảng). Mỗi bài giảng điện tử cần định hướng vào các mục tiêu chuẩn về kiến thức, kỹ năng và thái độ. Bài giảng cần có cấu trúc rõ ràng, có sự liên kết giữa các phần; từ ngữ dễ hiểu, chính xác về mặt khoa học; hệ thống bài tập phong phú, đa dạng, đảm bảo tính phù hợp với người học; màu sắc hình nền phông chữ, cỡ chữ phù hợp; giao diện đẹp, thân thiện, thu hút sự chú ý của người học.

Việc lựa chọn nội dung dạy học phải bám sát chương trình, giáo trình, tài liệu đã quy định sao cho đáp ứng mục tiêu bài giảng. Đồng thời, giảng viên nghiên cứu tài liệu tham khảo có liên quan để đưa vào bài giảng dẫn chứng phong phú, sinh động, hấp dẫn, có tính thuyết phục cao. Bài giảng được liên hệ với thực tiễn kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước sẽ giúp người học nhận thức được sự cần thiết của những vấn đề lý luận chính trị đang nghiên cứu đối với bản thân trong cuộc sống hiện tại, trong công tác và nghề nghiệp tương lai, từ đó khao khát vận dụng.

Từ những nội dung đã xác định, giảng viên lý luận

chính trị lựa chọn các phương pháp và phương tiện dạy học thích hợp nhằm truyền tải những nội dung đó đến người học hiệu quả nhất. Những giảng viên sử dụng thành thạo công nghệ có thể sản xuất video bài giảng phục vụ cho công tác giảng dạy rất hữu hiệu, đặc biệt rất phù hợp cho dạy học trực tuyến hiện nay. Video bài giảng được gửi cho người học nghiên cứu trước giờ học (bao gồm nội dung giảng và bài tập). Khi lên lớp, giảng viên tập trung vào trao đổi, trình bày những nội dung cốt lõi của bài học đáp ứng mục tiêu dạy học đề ra. Đối với từng bài giảng, khâu chuẩn bị được thể hiện trong kế hoạch bài giảng để đảm bảo sự thống nhất, phù hợp về mục tiêu, nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức dạy học, kiểm tra - đánh giá và thời gian quy định.

Thứ hai, kỹ năng thực hiện bài giảng lý luận chính trị

Kỹ năng thực hiện bài giảng lý luận chính trị là khả năng tiến hành giờ giảng theo trình tự các bước dạy học dựa trên sự tương tác giữa giảng viên và người học để đạt được mục tiêu đề ra. Việc triển khai bài giảng phải thúc đẩy tính tích cực của người học nhằm chiếm lĩnh tri thức, hình thành kỹ năng, thái độ tích cực.

Trước tiên, giảng viên phải thu hút người học ngay khi vào bài thông qua kỹ năng mở đầu bài giảng hấp dẫn, cuốn hút, tự nhiên. Tiếp theo là kỹ năng trình bày bài giảng - một kỹ năng cơ bản và đặc thù trong giảng dạy lý luận chính trị. Giảng viên cần trình bày bài giảng logic, hệ thống, có luận điểm, luận cứ rõ ràng; có sự kết nối theo từng phần của nội dung phù hợp với khả năng tiếp thu của người học; có sự neo chốt vấn đề để khắc sâu kiến thức nhằm giúp người học dễ nhớ, nhớ lâu và nắm được bản chất của vấn đề. Trên cơ sở đó, người học mới có đủ bản lĩnh và dũng khí để đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và phản bác các luận điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới hiện nay.

Để người học tập trung trong giờ học, giảng viên cần chú ý tạo sự tương tác đa chiều giữa giảng viên với người học và giữa người học với nhau thông qua các phương pháp dạy học tích cực và tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy. Một số phương pháp được sử dụng có hiệu quả trong giảng dạy lý luận chính trị như: Hỏi - đáp; Dạy học bằng tình huống; Làm việc nhóm;… đã thúc đẩy người học chủ động, tích cực tham gia vào các hoạt động học tập. Tuy nhiên, khi sử dụng các phương pháp này đòi hỏi giảng viên phải có kỹ năng điều phối: Đặt câu hỏi; Lắng nghe tích cực, Phản hồi hiệu quả;… Đồng thời, trong quá trình tổ chức, điều khiển giờ giảng, giảng viên cần kiểm soát cảm xúc của bản thân cũng như quản lý tốt thời gian trên lớp để đảm bảo thực hiện đúng kế hoạch bài giảng đã được thông qua.

Thứ ba, kỹ năng đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị

Kỹ năng đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị là khả năng soạn bài kiểm tra, đánh giá dựa vào chuẩn kiến thức, kỹ năng và thái độ của từng môn lý luận chính trị và xác định được tiêu chí, chuẩn đánh giá đảm bảo tính khách quan, toàn diện và trung thực.

Có nhiều hình thức đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị của người học như: trắc nghiệm, tự luận, tiểu luận,... Mỗi hình thức đều có ưu và nhược điểm nhất định. Tuỳ vào mục đích đánh giá mà lựa chọn hình thức phù hợp, đồng thời cần kết hợp các hình thức đánh giá khác nhau. Đánh giá cần phải tuân thủ theo các nguyên tắc nhất định: Đảm bảo độ tin cậy (mức độ chính xác của phép đo); Đảm bảo độ giá trị (đo được đúng cái cần đo: Căn cứ vào chuẩn chung của từng bộ môn cũng như đặc thù của môn học đó mà chọn công cụ kiểm tra, đánh giá có nội dung thể hiện đúng cái cần phải đánh giá); Đảm bảo tính đầy đủ và toàn diện (kiểm tra được đầy đủ các vấn đề, nội dung mà mục tiêu dạy học đặt ra trong những thời điểm và những điều kiện cụ thể); Đảm bảo sự tương quan hợp lý giữa các yếu tố (dung lượng kiến thức, các loại kỹ năng cần đánh giá, thang điểm, thời gian đánh giá); Đảm bảo tối đa yêu cầu khách quan khi triển khai thu thập thông tin bằng bộ công cụ. Đồng thời, trong quá trình đánh giá cần hướng tới mục tiêu định hướng chính trị đối với người học.

Có thể thấy, các kỹ năng trên có mối quan hệ chặt chẽ với nhau trong tiến trình dạy học lý luận chính trị. Mỗi giảng viên cần từng bước rèn luyện tay nghề để hình thành và phát triển kỹ năng đáp ứng yêu cầu của thực tiễn dạy học ở nước ta hiện nay. Việc rèn luyện kỹ năng dạy học lý luận chính trị đòi hỏi sự quan tâm, ủng hộ của cơ sở đào tạo và quyết tâm cao độ của giảng viên.

3. Giải pháp nâng cao kỹ năng dạy học cho giảng viên lý luận chính trị trong tình hình mới

Về phía cơ sở đào tạo

Một là, xây dựng kế hoạch, bố trí, sắp xếp, tạo

điều kiện để đội ngũ giảng viên lý luận chính trị được bồi dưỡng nâng cao kỹ năng dạy học

Để xác định đối tượng bồi dưỡng kỹ năng dạy học lý luận chính trị, cơ sở đào tạo cần phân biệt đầy đủ, chính xác trình độ kỹ năng dạy học của giảng viên để đưa vào kế hoạch bồi dưỡng. Thực tế cho thấy, nhóm giảng viên trẻ tuổi mới vào nghề dưới 5 năm sử dụng tốt các phương tiện dạy học hiện đại, tuy nhiên còn thiếu những kỹ năng dạy học cơ bản. Ngược lại, nhóm giảng viên lớn tuổi với thâm niên công tác lâu năm, có nhiều kinh nghiệm giảng dạy truyền thống nhưng chưa mạnh dạn và còn hạn chế trong đổi mới phương pháp dạy học và ứng dụng công nghệ, hoặc giảng dạy bằng phương tiện hiện đại nhưng vẫn theo phương pháp truyền thống…Vì vậy, các đơn vị chuyên môn phải tổ chức đánh giá nhu cầu của giảng viên kết hợp với yêu cầu của cơ sở đào tạo. Trên cơ sở đó tập hợp, phân biệt các nhóm đối tượng cần bồi dưỡng. Sau đó, xác định mục tiêu, nội dung, hình thức tổ chức bồi dưỡng cho từng nhóm giảng viên một cách phù hợp, khả thi và hiệu quả. Để triển khai được hoạt động bồi dưỡng, cơ sở đào tạo phải đảm bảo các điều kiện tổ chức bồi dưỡng nhằm hình thành những công cụ quản lý hữu hiệu để nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị: Đề ra chủ trương, xây dựng các tiêu chuẩn giảng viên lý luận chính trị; Cách thức tổ chức thực hiện, chỉ đạo, kiểm tra, đánh giá, tạo điều kiện để kế hoạch được thực hiện có hiệu quả; Có quy định, chính sách để khuyến khích, duy trì, phát triển việc nâng cao kỹ năng dạy học cho giảng viên lý luận chính trị một cách bền vững.

Hai là, đa dạng hoá hình thức, phương pháp bồi dưỡng kỹ năng dạy học cho giảng viên lý luận chính trị

Hàng năm, cơ sở đào tạo cần dành kinh phí bồi dưỡng nâng cao kỹ năng dạy học cho giảng viên thông qua các hoạt động: Hội thảo, toạ đàm, tập huấn,..

Các hình thức này cần linh hoạt và xuất phát từ nhu cầu và thực tế của đơn vị. Nếu có thể, cơ sở đào tạo mời chuyên gia quốc tế từ các nước có nền giáo dục tiên tiến đến trao đổi tại các cuộc Hội thảo, tọa đàm và mời các chuyên gia giáo dục trong nước đến tập huấn cho giảng viên. Tuy nhiên, có thể tận dụng nhân lực tại chỗ là những giảng viên có kỹ năng giảng dạy tốt, có nhiều kinh nghiệm được đào tạo trong và ngoài nước về giáo dục tham gia vào các hoạt động bồi dưỡng dưới hình thức các buổi sinh hoạt chuyên môn về kỹ năng dạy học, các giờ giảng mẫu. Ngoài ra, khuyến khích giảng viên tham gia Hội thi giảng viên dạy giỏi, đẩy mạnh công tác dự giờ trong các khoa nhằm trao đổi, chia sẻ và hỗ trợ nhau tiến bộ.

Ba là, đưa đội ngũ giảng viên lý luận chính trị đi học tập, tham quan thực tế

Tham quan học tập thực tế tại các đơn vị, cơ quan giúp giảng viên kiểm nghiệm kiến thức lý luận, vận dụng lý luận đã nắm bắt để giải quyết những vấn đề thực tiễn, góp phần bổ sung những điểm mới, giải đáp những vấn đề thực tiễn đặt ra, củng cố niềm tin của mình và tăng niềm tin cách mạng của người học vào đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước. Qua trải nghiệm thực tế, giảng viên sẽ truyền đạt cho người học một cách chân thực và sống động.

Bốn là, tăng cường giao nhiệm vụ cho giảng viên lý luận chính trị

Tăng cường quá trình tự đào tạo của giảng viên, tính cạnh tranh, sự thích ứng và làm chủ các phương tiện khoa học, công nghệ hiện đại trong đào tạo lý luận chính trị. Sự tự đào tạo trước hết gắn với tiếp cận, nắm bắt các thành quả của khoa học công nghệ, vận dụng vào bài giảng, làm cho những vấn đề lý luận được minh chứng bằng những chất liệu sống động của tiến bộ khoa học. Đồng thời, giảng viên phải tự điều chỉnh phương pháp, phương tiện dạy học phù hợp và hiệu quả hơn. Giảng viên phải nâng cao trình độ ngoại ngữ, tin học, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học nhằm dẫn dắt người học hội nhập nhanh, tiếp thu tài liệu tham khảo tiên tiến, hiện đại, phục vụ cho đổi mới hoạt động giảng dạy các môn lý luận chính trị.

Năm là, xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

Xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh gắn kết với các nội dung xây dựng môi trường văn hoá nhà trường phù hợp với nhiệm vụ, điều kiện cụ thể một cách thường xuyên, liên tục qua các hoạt động của giảng viên. Trong đó, xây dựng nền tảng chính trị- tư tưởng vững chắc, thống nhất trong nhà trường, tăng cường giáo dục nâng cao ý thức trách nhiệm trong nghiên cứu và giảng dạy lý luận chính trị. Đồng thời, thường xuyên quan tâm và tổ chức tốt đời sống vật chất và tinh thần góp phần ổn định tư tưởng, tâm lý, kỷ luật, củng cố sự vững chắc của tập thể về mọi mặt,

tạo bầu không khí lành mạnh để mỗi giảng viên hoạt động, rèn luyện.

**** Về phía giảng viên***

Với tầm quan trọng và ý nghĩa sâu sắc của nhiệm vụ giảng dạy các môn lý luận chính trị, ngoài việc phải được đào tạo cơ bản, đúng chuyên ngành giảng viên cần có kỹ năng, phương pháp giảng dạy, sự nhiệt tình, ý thức trách nhiệm cao và tâm huyết với nghề. Trong tình hình hiện nay, giảng viên cần mạnh dạn và kiên quyết trong hoạt động đổi mới mang tính hệ thống, đồng bộ trong đó kết hợp một cách linh hoạt đổi mới nội dung chương trình với đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao trình độ sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy lý luận chính trị.

Một là, thường xuyên nâng cao trình độ chuyên môn về lý luận chính trị

Theo nguyên tắc "Nội dung nào, phương pháp đó", tức là muốn đổi mới phương pháp giảng dạy trước hết phải đổi mới, điều chỉnh về nội dung giảng dạy cho phù hợp. Đối tượng học không chỉ là người trẻ chưa có phông kiến thức về lý luận chính trị rộng mà còn có những người đã có hoạt động thực tiễn, được nghiên cứu về lý luận. Vì thế, mỗi giảng viên phải tự mình ý thức việc tự học để không ngừng nâng cao hiểu biết, trau dồi về chuyên môn nghiệp vụ cho đủ "sâu". Ngoài kiến thức chuyên môn của mình thì cũng phải trang bị cho mình một phông kiến thức đủ "rộng". Trước hết, phải nắm vững kiến thức các môn liên quan trong hệ thống các môn lý luận chính trị (những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Đường lối cách mạng của Đảng CSVN...) vì giữa chúng có quan hệ khăng khít, gắn bó chặt chẽ với nhau, bổ sung, hỗ trợ cho nhau trong mỗi bài giảng. Giảng viên phải thường xuyên cập nhật những vấn đề của thế giới hiện đại và những vấn đề nóng của đất nước vào bài giảng, xử lý các vấn đề nảy sinh một cách nhạy bén và tinh tế, có tính thuyết phục. Giảng viên cần tạo một sân chơi trí tuệ phong phú, đa dạng, có định hướng để biến những bài giảng khô khan thành không gian sống động của sinh hoạt học thuật, sự đối thoại mang tính mở giữa giảng viên và người học.

Hai là, thực hiện tốt nguyên tắc "gắn lý luận với thực tiễn" trong dạy học lý luận chính trị

Lý luận chính trị vốn rất cô đọng và khái quát, nếu không được tổng kết từ thực tiễn, minh chứng từ đời sống thực tiễn thì dễ trở nên khô khan, khó hiểu, dễ gây nhàm chán. Chính vì vậy, muốn cho bài giảng sinh động, giàu sức thuyết phục, giảng viên cần liên hệ với thực tiễn của thế giới, của đất nước, ngành nghề, đơn vị. Việc liên hệ tùy thuộc vào khả năng của mỗi giảng viên, có thể giảng viên tự liên hệ trong bài giảng và chỉ cho người học thấy rõ điều đó được thể hiện trong thực tế cuộc sống. Giảng viên có thể gợi mở, đàm thoại với người học, dẫn ra những thực tiễn của đất nước, đơn vị và từ đó khái quát làm sáng tỏ về mặt lý luận.

Giảng viên đưa thực tiễn vào minh hoạ cho các nội dung lý luận cần chú ý: 1) Xác định nội dung nào cần thiết phải liên hệ thực tiễn và đưa loại hình, cấp độ thực tiễn nào phù hợp để tránh sự trùng lặp, đơn điệu và thực tiễn phải sát, phù hợp với nội dung bài giảng; 2) Dẫn chứng đưa vào bài giảng mang tính điển hình chứ không phải ngẫu nhiên (chuẩn bị bài là rất quan trọng); 3) Dẫn chứng thực tiễn phải có tính xã hội và mang tính thời sự; 4) Dẫn chứng thực tiễn phải có nguồn gốc rõ ràng đảm bảo tính chuẩn mực, tính khoa học; 5) Khi đưa thực tiễn vào liên hệ phải có sự phân tích để người học thấy được thực tiễn đó có phù hợp lý luận hay không, mang ý nghĩa tiêu cực hay tích cực.

Ba là, áp dụng các phương pháp dạy học tích cực phù hợp với mục tiêu, nội dung dạy học lý luận chính trị và hình thức tổ chức dạy học cụ thể (trực tiếp hoặc trực tuyến)

Phương pháp dạy học tích cực là những cách thức dạy học phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học. Trong đó, các hoạt động học tập được tổ chức, được định hướng bởi người dạy, người học không thụ động chờ đợi mà tự lực, tích cực tham gia vào quá trình tìm kiếm, khám phá, phát hiện kiến thức, vận dụng kiến thức để giải quyết vấn đề trong thực tiễn, qua đó lĩnh hội nội dung học tập và phát triển năng lực sáng tạo. Hiện nay, các phương pháp dạy học tích cực đang được giảng viên áp dụng đem lại hứng thú, niềm vui trong học tập lý luận chính trị.

Tuy nhiên, không một phương pháp dạy học nào cho kết quả giống nhau trong tất cả các tình huống và với tất cả các đối tượng. Giảng viên lý luận chính trị cần áp dụng các phương pháp vào thực tế giảng dạy một cách có cân nhắc và tuỳ theo tình hình cụ thể. Các phương pháp dạy học suy cho cùng chỉ là công

cụ. Giảng viên cần hiểu rõ từng phương pháp và lựa chọn các phương pháp dạy học thích hợp cho từng nội dung bài giảng đồng thời đảm bảo phù hợp với mục tiêu và hình thức tổ chức dạy học các môn lý luận chính trị.

Bốn là, chủ động, tích cực sử dụng các phương tiện hiện đại trong dạy học lý luận chính trị

Một trong những yêu cầu cấp thiết hiện nay đối với giảng viên lý luận chính trị là phải sử dụng các phương tiện dạy học hiện đại phục vụ cho dạy học trực tiếp và trực tuyến: Máy tính, projector, phần mềm dạy học nói chung và phần mềm dạy học trực tuyến (Microsoft Teams, Room,…). Nhận thức đúng vai trò, chức năng, cách khai thác, sử dụng phương tiện dạy học sẽ quyết định việc giảng viên sử dụng, vận hành và khai thác công dụng của các phương tiện dạy học đó như thế nào. Vì thế, giảng viên cần nhanh chóng làm chủ các phương tiện dạy học để sử dụng hiệu quả trong giảng dạy lý luận chính trị. Việc sử dụng phương tiện dạy học được xác định cụ thể, chi tiết trong kế hoạch bài giảng sẽ giúp giảng viên chủ động, thoải mái khi thực hiện bài giảng. Trong quá trình giảng dạy và đánh giá người học, giảng viên sử dụng thành thạo các phương tiện dạy học sẽ làm tăng tính trực quan, tính tương tác và tạo hứng thú cho người học tham gia các hoạt động do giảng viên tổ chức.

Năm là, phối kết hợp các hình thức đánh giá kết quả học tập lý luận chính trị

Đánh giá kết quả học tập là một khâu không thể thiếu trong hoạt động dạy học lý luận chính trị nhằm xem xét mức độ đạt được mục tiêu về kiến thức, kỹ năng, thái độ của người học. Giảng viên có thể sử dụng các hình thức đánh giá khác nhau (vấn đáp, trắc nghiệm, tự luận, tiểu luận,…). Trong thực tế, mỗi hình thức đánh giá đều có những ưu điểm và nhược điểm nhất định, nó phù hợp với từng nội dung dạy học cũng như chuẩn đầu ra của môn học. Vì vậy, giảng viên lý luận chính trị cần linh hoạt và sử dụng đa dạng các hình thức đánh giá, đồng thời có sự phối kết hợp giữa các hình thức trong một bài đánh giá hoặc trong một môn học. Việc đánh giá được thực hiện xuyên suốt trong quá trình dạy học, ở những thời điểm khác nhau như: đầu kỳ, giữa kỳ, cuối kỳ.

Sáu là, rèn luyện phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị, tác phong sư phạm của giảng viên lý luận chính trị

Là người tham gia vào công tác truyền bá nền tảng tư tưởng của Đảng, giảng viên lý luận chính trị phải luôn giữ vững bản lĩnh chính trị, kiên định và tuyệt đối tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, vào sự nghiệp đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo. Mỗi giảng viên cần nhận thức đúng về tầm quan trọng của bản lĩnh chính trị, không ngừng rèn luyện trau dồi phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống bởi nếu giảng viên không có đạo đức cách mạng thì không thể tạo được uy tín trước người học. Trên cơ sở nắm vững quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước; xác định tốt chức trách, nhiệm vụ của bản thân để có cái nhìn toàn diện, đầy đủ, sâu sắc hơn về mặt tiêu cực trên mạng xã hội, có khả năng "tự đề kháng", "tự miễn dịch" cao trước những ảnh hưởng tiêu cực đó; chủ động, tự giác trong nâng cao tính Đảng, tính giai cấp, tính cách mạng để không mơ hồ, dao động, mất cảnh giác trước các thông tin xấu độc.

Bên cạnh đó, mỗi giảng viên cần rèn luyện tác phong sư phạm khi lên lớp, thể hiện ở: Dáng vẻ bền ngoài chỉnh tề, đĩnh đạc, trang phục gọn gàng, lịch sự, phù hợp với nghề dạy học, không gây phản cảm và phân tán sự chú ý của người học; Cử chỉ đi đứng khoan thai, không hấp tấp vội vàng, không huênh hoang, oai vệ hách dịch, không nông nổi bất đồng, làm mất hoà khí lớp học; Tác phong làm việc nhanh nhẹn, khẩn trương, khoa học; Thái độ văn minh, lịch sự trong giao tiếp trên lớp; Giải quyết công việc khách quan, tận tình, chu đáo; Thường xuyên gần gũi, tôn trọng lắng nghe ý kiến của người học, có tinh thần trách nhiệm cao về lời nói dựa trên nguyên tắc, kỷ luật phát ngôn.

Việc tu dưỡng phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị và rèn luyện kỹ năng dạy học giúp giảng viên lý luận chính trị thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị hiện nay - một trong những giải pháp quan trọng để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới./.

(1) Bộ Chính trị (2014), *Nghị quyết số 32-NQ/TW ngày 26/5/2014 của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ lãnh đạo, quản lý,* Hà Nội.

(2) Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2021), *Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá XII về tổng kết công tác xây dựng Đảng và thi hành Điều lệ Đảng (Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng),* Hà Nội.